

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการศึกษา

การศึกษานี้เป็นการวิเคราะห์สถานการณ์การส่งเสริมการจัดการอาการปวดหลังส่วนล่างในผู้สูงอายุที่มารับบริการที่แผนกผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลเชียงรายประชานุเคราะห์ ครอบคลุมประเด็นความจำเป็นในการส่งเสริมการจัดการอาการปวดหลังส่วนล่าง วิธีการในการส่งเสริมการจัดการอาการปวดหลังส่วนล่าง ปัจจัยที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมการจัดการอาการปวดหลังส่วนล่าง ปัญหาและอุปสรรคในการส่งเสริมการจัดการอาการปวดหลังส่วนล่างรวมถึงแนวทางในการส่งเสริมการจัดการอาการปวดหลังส่วนล่างในผู้สูงอายุ การเก็บข้อมูลในกลุ่มตัวอย่างจากบุคลากรทีมสุขภาพที่ให้การดูแลผู้สูงอายุปวดหลังส่วนล่างจำนวน 8 คน ผู้ดูแลผู้สูงอายุปวดหลังส่วนล่างจำนวน 16 คน และผู้สูงอายุปวดหลังส่วนล่างจำนวน 16 คน ใช้การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (purposive sampling) รวบรวมข้อมูลเดือนพฤศจิกายน-ธันวาคม 2553

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา แยกตามกลุ่มตัวอย่างจำนวน 3 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มบุคลากรทีมสุขภาพ เครื่องมือประกอบด้วย 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล และส่วนที่ 2 แนวคำถามในการสัมภาษณ์เดี่ยว 2) กลุ่มผู้ดูแลผู้สูงอายุปวดหลังส่วนล่าง เครื่องมือประกอบด้วย 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล และส่วนที่ 2 แนวคำถามในการสัมภาษณ์เดี่ยว และสัมภาษณ์กลุ่ม 3) กลุ่มผู้สูงอายุปวดหลังส่วนล่าง เครื่องมือประกอบด้วย 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล และส่วนที่ 2 แนวคำถามในการสัมภาษณ์เดี่ยวและสัมภาษณ์กลุ่ม

แนวคำถามการสัมภาษณ์กลุ่มและแนวคำถามการสัมภาษณ์เดี่ยว ได้ผ่านการตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาและความเหมาะสมของภาษา จากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วยอาจารย์พยาบาลที่มีประสบการณ์และมีความเชี่ยวชาญด้านการวิจัยเชิงคุณภาพจำนวน 1 ท่าน แพทย์ที่มีประสบการณ์ด้านการดูแลผู้สูงอายุปวดหลังส่วนล่างจำนวน 1 ท่าน พยาบาลผู้เชี่ยวชาญด้านการดูแลผู้สูงอายุปวดหลังส่วนล่างจำนวน 1 ท่าน จากนั้นได้นำแนวคำถาม มาปรับแก้ร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษาให้เหมาะสมอีกครั้งและนำไปทดลองใช้กับผู้สูงอายุปวดหลังส่วนล่างที่มีลักษณะคล้ายกลุ่มตัวอย่างจำนวน 2 คน ผู้ดูแลผู้สูงอายุจำนวน 2 คน พยาบาลวิชาชีพที่มีลักษณะคล้ายกลุ่มตัวอย่าง 2 คน เพื่อความชัดเจนของภาษาและความเข้าใจของกลุ่มตัวอย่าง แล้วนำมา

ปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้จริง ผู้ศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองตามแนวคำถาม พร้อมทั้งบันทึกเทป จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาจำแนกและจัดหมวดหมู่ตามประเด็นเพื่อสรุปผลการศึกษา

ผลการศึกษา

1. ความจำเป็นในการส่งเสริมการจัดการอาการปวดหลังส่วนล่างในผู้สูงอายุ พบว่าผู้สูงอายุปวดหลังส่วนล่าง ผู้ดูแล และบุคลากรด้านสุขภาพมีความคิดเห็นตรงกันว่ามีความจำเป็นในการส่งเสริมการจัดการอาการปวดหลังส่วนล่าง เพื่อบรรเทาความทุกข์ทรมานจากอาการเจ็บป่วยชะลอการดำเนินของโรค ลดอัตราการเข้ารับการรักษารักษาในโรงพยาบาล ลดค่าใช้จ่ายในการรักษาผู้ป่วย และเพิ่มคุณภาพชีวิตของผู้ป่วย

2. วิธีการส่งเสริมการจัดการอาการปวดหลังส่วนล่างในผู้สูงอายุ พบว่าบุคลากรด้านสุขภาพมีวิธีการส่งเสริมการจัดการอาการปวดหลังส่วนล่างในผู้สูงอายุ โดยการสอนและให้คำแนะนำความรู้เรื่องพยาธิสภาพของโรค การรักษา การใช้ยา การออกกำลังกาย และการใช้ท่าทางที่ถูกต้องในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน การรักษา ผู้ดูแลมีวิธีการส่งเสริมการจัดการอาการปวดหลังส่วนล่างในผู้สูงอายุ โดยการคอยเตือนให้ผู้สูงอายุรับประทานยาอย่างสม่ำเสมอ ช่วยเหลือการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน กระตุ้นให้ผู้สูงอายุออกกำลังกาย การพาผู้ป่วยไปรักษาที่โรงพยาบาลตามนัดหรือเวลามีอาการปวดหลังกำเริบ และรับผิดชอบค่าใช้จ่ายต่างๆ

3. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการจัดการอาการปวดหลังส่วนล่างในผู้สูงอายุ พบว่าปัจจัย ด้านความรู้ของผู้สูงอายุและผู้ดูแลในการส่งเสริมให้ผู้สูงอายุสามารถปฏิบัติตัวได้อย่างถูกต้อง ความรุนแรงของโรค ความร่วมมือของผู้สูงอายุในการปฏิบัติตัว ภาระงานของผู้ดูแล การมีส่วนร่วมของชุมชนในการช่วยเหลือผู้สูงอายุ ความรู้และทักษะของบุคลากร อัตราค่าจ้างของบุคลากรที่แผนกผู้ป่วยนอก ความเพียงพอของวัสดุ อุปกรณ์และสถานที่ในการให้บริการไม่เอื้อต่อการให้บริการผู้สูงอายุ

4. ปัญหาและอุปสรรคในการส่งเสริมการจัดการอาการปวดหลังส่วนล่างในผู้สูงอายุ ประกอบด้วยปัญหาด้านผู้สูงอายุ ได้แก่ การขาดความรู้และทักษะในการป้องกันและจัดการอาการปวดหลังส่วนล่าง ปัญหาความยากจนและไม่มีผู้ดูแล ส่วนปัญหาด้านผู้ดูแล ได้แก่ การขาดความรู้ของผู้ดูแล การไม่มีผู้ดูแล ผู้ดูแลไม่มีเวลา ปัญหาด้านเศรษฐกิจของผู้ดูแล ส่วนปัญหาด้านบุคลากร ได้แก่ การขาดบุคลากรที่รับผิดชอบงานโดยตรง และขาดบุคลากรที่มีความรู้เฉพาะโรค ปัญหาด้านองค์กรประกอบด้วย การไม่มีโครงสร้างการดูแลที่ชัดเจน การขาดการประสานงานระหว่างโรงพยาบาล

ศูนย์ โรงพยาบาลชุมชน และชุมชน ขาดวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ และสถานที่ในการให้บริการ ผู้สูงอายุปวดหลังส่วนล่าง

5. แนวทางในการส่งเสริมการจัดการอาการปวดหลังส่วนล่าง ในผู้สูงอายุ คือ การพัฒนารูปแบบของการส่งเสริมการจัดการอาการปวดหลังส่วนล่าง ได้แก่รูปแบบการให้ความรู้ในการปฏิบัติตัวแก่ผู้สูงอายุและผู้ดูแล ครอบคลุมทั้งการให้ความรู้และการฝึกทักษะการจัดการอาการปวดหลังส่วนล่างสำหรับผู้สูงอายุและผู้ดูแลที่มารับบริการที่โรงพยาบาลและที่บ้าน การเยี่ยมบ้าน โดยบุคลากรทีมสุขภาพควรมีการวางแผนทั้งการให้ความรู้และการทบทวนทักษะในการจัดการอาการปวดหลังส่วนล่าง โรงพยาบาลต้องกำหนดนโยบายที่ชัดเจน มีการมอบหมายงานเป็นลายลักษณ์อักษรให้กับผู้รับผิดชอบงาน เพิ่มอัตรากำลังในการให้บริการ ส่งเสริมการพัฒนาความรู้และทักษะให้บุคลากรอย่างสม่ำเสมอ จัดสถานที่ให้บริการและสิ่งแวดล้อมรวมถึงเครื่องมือที่ให้บริการ ผู้สูงอายุให้เอื้อต่อการปฏิบัติงาน มีระบบการเชื่อมโยงการประสานงานระหว่างโรงพยาบาลศูนย์ และโรงพยาบาลชุมชน มีการบูรณาการงานของทีมสหวิชาชีพในการดูแลผู้สูงอายุ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นหรือผู้นำชุมชนเช่น อสม. สมาชิกองค์การบริหารตำบล ควรเข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลผู้สูงอายุ เช่น ส่งเสริมกิจกรรมการออกกำลังกายในชุมชน และช่วยด้านเศรษฐกิจค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล

ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้

จากการวิเคราะห์สถานการณ์การส่งเสริมการจัดการอาการปวดหลังส่วนล่างในผู้สูงอายุปวดหลังส่วนล่าง ที่มารับบริการที่แผนกผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลเชิงราชประชานุเคราะห์ ทำให้ผู้ศึกษาได้ทราบข้อเท็จจริงของปัญหาการจัดการอาการปวดหลังส่วนล่างในผู้สูงอายุ มีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ด้านการปฏิบัติการพยาบาล

สามารถนำผลที่ได้จากการศึกษาไปเป็นแนวทางในการพัฒนาแนวปฏิบัติในการดูแลผู้สูงอายุปวดหลังส่วนล่างที่แผนกผู้ป่วยนอก โดยการวางแผนการส่งเสริมให้ผู้สูงอายุปวดหลังส่วนล่างและผู้ดูแลที่มารับบริการที่แผนกผู้ป่วยนอก สามารถจัดการอาการปวดหลังส่วนล่างได้ด้วยตนเองโดยการให้ความรู้ในรูปแบบของการให้ความรู้แบบกลุ่ม คู่มือเกี่ยวกับท่าทางที่ถูกต้องในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันสำหรับผู้สูงอายุปวดหลังส่วนล่าง แจกแผ่นพับที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับความรู้เรื่องปวดหลังส่วนล่างพร้อมกับรูปภาพแสดงท่าทางที่ถูกต้องในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน ซึ่งการส่งเสริมการจัดการอาการปวดหลังส่วนล่างในผู้สูงอายุและผู้ดูแลนั้นผู้ให้การส่งเสริมได้แก่บุคลากรสุขภาพต้องพิจารณาปัจจัยที่เป็นปัจจัยสนับสนุนและอุปสรรคร่วมด้วยเพื่อให้การส่งเสริม

มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะปัจจัยด้านชุมชนที่คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการช่วยเหลือผู้สูงอายุปวดหลังส่วนล่างโดยการเป็นผู้นำผู้สูงอายุออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ

2. ด้านการบริหาร

สามารถนำผลที่ได้จากการศึกษาไปเป็นแนวทางในการกำหนดแผนพัฒนาปรับปรุงระบบโครงสร้างให้เอื้อต่อการให้บริการ มีสถานที่สำหรับประกอบกิจกรรมต่างๆ เช่น ห้องสาธิตการออกกำลังกาย มีการมอบหมายงานให้ชัดเจน มีการสนับสนุนเครื่องมืออุปกรณ์ การสนับสนุนจัดสรรงบประมาณ จัดหาสถานที่ที่เหมาะสม เพิ่มอัตรากำลังให้พอเพียงต่อการให้บริการ จัดระบบให้มีการประสานงานเชื่อมโยงระหว่างโรงพยาบาลศูนย์และโรงพยาบาลชุมชน ในการดูแลผู้สูงอายุปวดหลังส่วนล่าง มีการจัดทำคู่มือหรือแนวปฏิบัติที่ชัดเจน มีการสรุปผลการดำเนินงานปัญหาและอุปสรรคให้ผู้บริหารทราบอย่างน้อยปีละครั้ง

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. การพัฒนารูปแบบการดูแลผู้สูงอายุปวดหลังส่วนล่าง หรือการพัฒนาคู่มือในการส่งเสริมการจัดการอาการปวดหลังส่วนล่างในผู้สูงอายุ